

Obýekt / hekaýá

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Romanlar

написано kitapcy | 26 января, 2025

Obýekt / hekaýá OBÝEKT

"Sen, ertir Lýuksemburga git" diýip Weronika Pawlowna aýtdy: "o ýerde, demirýol menzilinden çykan ýeriňde – göni çepe, soňam köçe bilen soňuna čenli gönüläp, köprüden geçibem saga. O taýda ortasy ýadygärlilikli çatryk bolar. Çatrykdan soňky ikinji köçe-de Fibonaççi köçesidir. So ýerde ýüzüň ugruna görersiň: uly ak ymarat, öňünde bolsa heýkelteýde lokga demir durandyr. Fibonaççi köçesi, jaý üç. Men olar bilen telefonda eýýäm hemme zady ylalaşdym".

Weronika Pawlowna sekide ýatyp, telewizor görýärdi: ýabany ýabylar barada ylmy-jemagat filmini. Ol Noworossiýskiden gelen badyna ýykylýpdy, sowuklapdyr, uçup gelýärkä (uçarda zowwam şemal eken, hatda ýorgança-da kömek etmändir), böwregem, netijede, hokga goparmaga başlapdyr. Ol ýany bilen öýuni satan puluny getiripdir – otuz müň dollar – şol pulam mümkün boldugyndan bahymrak Lýuksemburga äkidip, bankda goýmalydy, sebäbi Germaniýada bank hasaplary ýörite guramanyň gözegçiligindedi, Weronika Pawlowna bilen Wiktor Petrowiç bolsa hut şo Germaniýada-da ýasaýardy, Linse şäherinde, şon üçinem olar şol guramanyň atdanlykda öz hasaplarynda artykmaç puluň emele gelendigini anyklamagyny islemeýärdiler.

Ertesi gün Wiktor Petrowiç pully çemodanjygydyr kitapjagaz aldy-da, demirýol menziline gaýtdy. Yene iki ýarym sagatdan soň ol eýýäm Lýuksemburgdady.

Ol gaty çalt Fibonaççi köçesini tapdy. Üçünji jaýyň birinji gatynda aýnalanan giň ottag bardy, görnüşine görä – bu, häzirki

zaman sungatynyň galereýasy bolara çemeli. Ol kellesini çar ýana ýaltaklatdy-da, ätiýaçlykdan galereýa girdi.

Içerde boşlukdy, diňe ortarada pessejik görnüş münberi dur, onda-da nähilidir birhili orta gabaraly gönüburçluk görnüşindäki närse goýlupdyr, diwarlarda, täsin plastmas çarçuwaly ullakan fotosuratlar asylan. Wiktor Petrowiç fotosuratlary synlap durman, ýüzugra söýehanaň ýanyna bardy. Söýehanaň aňyrsynda kompýuteriň başynda oturan gyz, telefonda gürleşýärdi. Ol Wiktor Petrowiçe mylakatly baş atdy. Olam sypaýyçylyk bilen ýylgyrda, emaý bilen çete çekildi, soňam güýmenere zat tapman, podiumda duran närsäni synlap ugrady.

Bu, kiçeňräk – ýarymmetr beýiklikde – dekorasiýady (maketdi): döwrebap aşhanaň aşhana tekjelije, elýuwarly hem stoljukly bir künjegi. Bu kindiwanja aşhanaň diwarlary Wiktor Petrowiçe gowy tanyş, her dolamy baş ýewrodan, ýuwulýan, aýkreň oboý bilen örtüldendi. Elýuwaryň töweregindäki diwara plastik örtük berçinlenen. Aşhanaň astyna çalymtyk-ýaşyl linoleum çekilen.

Sary stoljugyň gabadynda, aşhana oturgyçjygyn da awysiýdik otyr. Onuň çypar kellesi stolda, bir penjesi göwresine ugurdaş uzadylan, beýlekisi kellesiniň aşagynda eplenipdir. Ilki seredeniňde, gözüne awysiýdik uklap ýatan ýaly görünýär, emma ünsli garansoň Wiktor Petrowiç, awysiýdigiň gapdalynada, ýerde ýatan kiçijik gara sapançany hem-de awysiýdigiň çekgesindäki öljümek gara-gyzyl nokatjygy gördü. Awysiýdigiň dişi syrtaryp dur, onuň çalarak tüyi dökülen guýrugy, oturgyjyň gyrasyndan sallanýar-da, ýumşaklyk bilen ýerde ýatyr.

Wiktor Petrowiç, dolmuş, hatda gyşyna-da aýrylmaýan, goýras, mellek günegaralma reňke tutuşlygyna deňme-deň beslenen, togalak kellesi görmedigi görde galan reňbe-reň tahýaly adam, gülgüne ýeňsiz köýnekli, gara, haltapisint, birneme göвшüllän, dyzлary lowurdaýan jalbarly, aýagam mazaly depgisi ýeten pätiňkeli, geçmişde-de syrçaly legençeler kärhanasynyň direktorynyň orunbasary. Golaýda-da ellisi doldy. Onuň kiçijik, ünsli gözleri bar, edil köýnegi ýalam gülgüne, ýygy-ýygydan ýylgyragan, kindiwanja-da agzy. Alnyna der indi. Ol ýaşyl sintetik boýunbagyny düzetdi, toý eşigi, ýakynda sekond-hendden satyn alınan, ýöne muňa garamazdan başbitin täzeje penjegini, sag eliniň tirseginden solunyňka geçirdi, kagyz süpürgiç çykardy, dessäni şagyrdadyp açdy-da, ýokarsynda, mazaly selčeňlän çal saçynyň, tahýaň dar erňeginde somalyp çykýan, bulam-bujar ýepbeşen übtükleri, göçgünli buýralanýan

maňlaýyny syldy. Dessäni yzyna, kisesine saldy-da, ýene awysiýdige dikildi. Birje pursatlykça, ol oňa alaka meňzeýän ýaly bolup göründi, esasanam, gaýduwsyz syrtarýan tumşujagy, ýöne soň ol onuň süýnmegräk sütükleç göwrejigini, edil düwlen ýumrujak deý penjejikleriniň kindiwanja dyrnaklaryny has dykgatly synlady, birdenem, şeýlebir ýiti aýdyňlyk bilen söýehanaň aňyrsyndaky gyzyň sesini eşitdi, şonuň bilen birwagtda-da, awysiýdigiň arkasyndaky elýuwara golaýda diwara berkidilene birme-bir kybapdaş suwýyladyjyň öz öýüniň aşhanasynda-da bardygyny belledi, ýone onuňky uly, hakykysydy, özem şo suwýyladyjyny bejertmegin wagtynyň birmahal ötüp-geçendigi onuň ýadyna düşdi. Hojalyk enjamlarynda Wiktor Petrowiç käbir zatlara düşünýärdi, köp zadam özi bejerýärdi. Şonuň bilen birwagtda-da ol özüniň ýokarky äñiniň sagynda ýedilige hem sekizlige dişdaşlyk geýdirmegiň möwritiniňem atam döwründe ýetip geçendigini ýadyna saldy. Kiçijik elýuwarda hapa gap-gaç depe turzup ýatyr, tinigiň öňünde, stolda bolsa boş bulgur dur.

-Men sizi diňleyän, -diýip gyz iňlisçe dillendi.

Iňlis diline Wiktor Petrowiçi gipnozçy öwredipdi. Gipnozçy Wiktor Petrowiçe gipnozyň on seansyndan soň onuň iňlis dilinde erkin saýrap başlajakdygyny wada beripdi. Her seansyň bahasy yüz dollardy. Toparlarynda baş adam bardy. Gipnozçyň öyi kiçijkidi, bir otagly, öwseleden hyryndykyndy, hemme gazanan pullaryny ol Moskwada ýasaýan ýigrimýaşar ogluna iberýärdi, ol bolsa kakasyna ýazýan seýrek hatlarynda käte kino aktýor bolmakçy bolup ýörenidigini, käte nekrorealist, käte bolsa digital fotosuratçy bolmakçydygyny habar berýärdi. Wiktor Petrowiç dar otagyň altynsöw nagşy solan, gara-goňur diwar örtügi bilen ýelimlenen diwarlaryny ýaman oňat ýadynda saklapdy, tekjede goýlan suwenirlerem: olimpiada aýyjygy, toýundan setilgöterli gyz, ebonit teýdäki demir emeli hemrajyk – hem-de agaja dartylan kendire hatar-hatar ildirilen nyşanjyklar toplumy.

Gipnozçy pessejik boýly, gyradeňje çyrpylan alynsaçy tertiplije ýatan ýylmanak maňlaýy tokmakpisint kişi. Onuň goşarlarynyň ýeňsesi seýrek gara gyllidy, aýalary godeňsiz uly, gerdenleri giň, dörtburçdy, ak öýyükli, mawy pamazy köýnegi, güberçek dösünde açykdy.

“Maňa öz adyňyzy, familiýaňyz, ataňyzyň adyny aýdyň”-diýip ol, Wiktor Petrowiçi özüne ýüzbe-ýüz öwrüp, mäkäm elli bilenem

birsellem egninden gysyp saklap durşuna aýdypdy. Seansyň galan gatnaşyjylary – üç aýal, bir erkek, ony Wiktor Petrowiç bir gezek ministrlilikde hormat tagtasynدا görüpdi – diwara ugurdaş hatara durup, olara garşy bilesigelijilik bilen gözlerini gyýtardýardylar.

“Afanasýew, Wiktor Petrowiç”, -diýdi Wiktor Petrowiç, şondan soňam onuň aňynda birdenkä partlan: “Üç!” diýen çasly sese hem-de şonuň bada-bat yz ýany buýrulan: “Gürläň! Indi bolsa – gürläň! Iňlisçe erkana hem gaty sesli!” diýen höküme čenli hiç zat huşunda ýok. Ol şonda haýrany-serasyma bolup ýaltaklapdy. Gapdalynda gülgüne koftaly, daýaw, gartaşan zenan dur. Ol gipnozça aňkaryp garaýar, özem pikire batyp, ćeňšege ilen balyk deý pökgi dodaklaryny gymyldadýar.

“Men gürläp bilyän”, -diýip Wiktor Petrowiç nätanyş dilde, bu jümläniň önuň özuniň aýtmakçy bolýan zadyny hakykatdanam aňladýandygyna aňrybaşy ynanyp gepledí. “Men gürläp bilyän”, -diýip ol gaýtalady, bütin ömrüne şondan öň duýup görmedik erkinliginiň özünü duýdansyz gark etmeginden ýaňa-da onuň başy aýlanyp gitdi. Şondan bări ol iňlisçe geplemegi bolşuna göräräk oňarýardy, mysal üçin, ýonekeý sözlemleri düzmegi, ýöne düşünmesine welin, barybir hiç zada düşünmeyärdi. Ol başyny içiýangynlyrak ýaýkady.

-Bu satylýarmy?-diýip ol, awysiýdigi görkezdi-de, gyzdan nemesce ýaýdanjaň sorady. Nemesçäni welin, aýaly ikisi, işsiz göçüp gelenler üçin ýörite ýarymýyllyk okuwlarda öwrenipdiler.

-Hawa, elbetde, -diýip gyz jogap berdi:-Bu häzirki zaman italýan nakgaşy Maurisio Katellanyň ajaýyp obýekti, 1996-njy ýylyň işi, onuň iňňän giň bibliografiýasy bar. Onuň bahasy ýigrimi sekiz müň ýewro.

Hasaplaşyp, şampan şerabyndanam tagasyksyz yüz öwren Wiktor Pawlowiç, içi obýektli oňaýsyz karton gutyny aldy-da, köcä cykdy.

Golaýdaky myhmanhanada birnäçe günlük ottag aldy. Otag alagaraňky hem salkyn, tutyň aňyrsyndan ölügsi ýagty düşýär. Wiktor Petrowiç içgitekjeden mineral suw çüýşesini aldy, bulgurça guýundy, telewizory işletdi, sport geleşigine geçirdi, ýene-de bir gezek goparan hokgasyna elheder aldy-da, harydyny çykarmaga başlady. Ol obýekti daşyna dolanan pamyrkdan, penoplastdan hem kartondan saplady, ony otagyň orruk-ortarasynthaky tegelek stolda goýdy. Satyn alan obýekt, sergide goýlanyndan ýontem görünýärdi. Haryt hakdaky onki

sahypalyk sertifikaty Wiktor Petrowiç ýöne bir sahaplaşdyrda, yzyna, boşan diplomata saldy. Onuň ýene-de iki müňe ýakyn dollary galypdy.

Birsellem ol aýalyna jaň etmek barada oýurgandy, emma soň, megerem gowusy munuň düýbünden gerek däldigi hakynda netijä geldi. Aýnanyň öňündäki stoljukda kagyzly-bukjaly gönjilt ýatyr. Ol jübüsinden syýagalam çykardy, gönjiltden, künjeginde myhmanhanaň tugrasy duran sarymtyl kagyzy çykardy, stoluň başyna çökdi, oýa batdy.

“Mähriban Nika”, -diýip ýazdy-da, togtady. Ýeke, heniz doly öwrenişmedik otagynda oturyp, tämizlik serişdesiniň ysgynsz ysyny almak hemem özüni barypýatan soňsaýmazak hökmünde duýmak oňa hoş ýakýardy. Ýone eýýäm indiki pursatda ol Weronika Pawlowna şeýlebir dözmedi welin, hatda süňönüni şagga dolduran haýpygelmeden ýaňa sogduryp dem alanynam duýman galdy. Bada-badam onuň, birjik-de säginmän, laňña galaga-da, yzyna Linse dolanasy geldi, aýalyna otly çáý gaýnadyp beresi, ony aladasы bilen gurşasy geldi, mysal üçin, dermanhana gidip, derman satyn alyp getirmek diýidimi ýa-da ýone bir ýanynda oturyp, mesaýy söhbet etmek. Ol ýene birdem oýurgandy-da, özüni atan tinige gözüniň gyýtagyny aýlady, soňam oslagsyz ylham bilen hatyny dowam etdi: “Megerem, biziň ikimiz mundan beýlæk hiç haçan görüşmeris, ýone barybir men özüm üçin düşünilmäge dynnymça mümkünçilik galdyrmak isleýän. Sen maňa hemise-de düşünerdiň, belki bu gezegem düşünersiň. Maňa bu örän wajyp, emma ýok bolsa-da – ýok bolar-da. Men biziň pullarymyzy sowurdym, men sungat eserini satyn aldym. Bu näme – düşündirmek kyn hem uzaga çekjek, diňe bir zady aýdyp biljek: bu surat däl. Men hiç zada öküinemok. Men seniňem ýanymda bolmagyň isleýärin, ýone, çak edýän, saňa bu eser ýaramaz. Seniň, men aklyndan azaşandyr öýdüp pikir etmegiň mümkün, sen hatda meniň ony yzyna, galereýa tabşyrmagy talap etmäge-de hakyň bar, emma men eýýäm muny edip bilmerin. Golaýdaky üç gün men myhmanhanada ýaşaryn, soňra bolsa nirä-de bolsa bir ýere giderin. Pikir etme, men bu pullary senden ogurlan däldirin, ilkibada men bu zady saňa getirip bermekcidim, öye eltmekcidim, ýone soň pikirlendim, seniň ony atdanlykda döwmegiň ahmal. Bu zadyň fotosuratyny sen döwrebap italýan nakşaý Maurisio Katellanaň islendik ýygynndysynda tapyp bilersiň. Biziň şäherimizde, mysal üçin, demirýol menzilindäki kitap dükany bar, şol ýerde-de şeýle ýygyndyny hökman satyn

alyп bolýandyr, men ol ýerde bir gezek rus kitapjagazynam satyn alypdym, Buniniň "Garaňky seýilýodalaryny". Bu işiň ady bolsa...", - ine şu ýerde Wiktor Petrowiç üçin ýene-de nikellenen gönüburçluk gulplaryny sesli şyrkyldadyp, çemodanjygyna elini sokmak we ondaky içi görünýän gök jiltçeden sertifikaty çykaryp, ony ünsli okamak zerurlygy döredi:- "...bu iş atlandyrylýar: "Bidibidobidiboo"".

18.06.2002 ý.

Sergeý Leonidoviç Bolmat, 1960-njy ýylyň 5-nji awgustynda Leningradda doglan rus ýazyjysy, çeperçilik redaktory, ssenariýaçysydyr. S.L.Bolmadyň "Öz-özleri", "Howada", "Ýakyn ynsanlar" atly romanlary çap edilip, belli bir derejede meşhurlyga eýe bolandyr. Ol häzirki zaman rus kyssasynda özboluşly galam ýöredýän awtorlaryň biri hasaplanýar. Ol 1998-nji ýilda Germaniya hemişelik göçüp gidipdir. Soň Fransiyada ýaşapdyr. 2010-njy ýıldan häzirki wagta çenli bolsa Londonda ýaşaýar. Hekaýalar